

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr. 7/8 (416/417)

1983 AUŠROS metų Kalėdos

Ramybe ir lietuvišku nuoširdumu gaubiamų K ū č i ū bei K a l ė d ū
švenčių ir viltingų N a u j ū j ū M e t ū nuoširdžiai visiems linki

VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ir
VASARIO 16 GIMNAZIJOS KURATORIJOS VALDYBOS

N A U J O J I Vokietijos LB T A R Y B A

Š.m. lapkričio 15 įvyko rinkimai į Vokietijos lietuvių parlamentą - Lietuvių bendruomenės tarybą. Reikėjo išrinkti 15 narių, o buvo pasiūlytas 21 kandidatas. Tai geras ženklas. Kai Kanados ir kitų kraštų LB pergyvena savo narių vengimą prisiimti vadojamas pareigas, Vokietijoje į LB Tarybą sutiko kandidatuoti net šešiais asmenimis daugiau, negu reikėjo išrinkti. Jie pasiliko kandidatais, sudarydami stiprią atsargą. Jei kuris narys per ateinančius trejus metus dėl kurių nors priežasčių iš Tarybos iškristų, jo vietą užimtų pirmasis kandidatas.

Taigi žengiame į 1984, turėdami naują aukščiausią vadovybę. Pažvelkime kokia ji. Naujosios LB Tarybos narių amžiaus vidurkis - 48 metai. Jauniausias narys 24 m., vyriausias - 74 m. 4 Tarybos nariai tebėra Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos nariai. Be jaunų žmonių mūsų Bendruomenė būtų be ateities.

Tiek pat narių (irgi 4) yra peržengę vad. pensininko amžiaus arba 65 metų ribą. Jie yra stovėję prie Vokietijos LB lopšio, nemaža prisidėję prie jos kūrimosi ir iki šiol kantriai nešę sunkiausių darbų našta. Džiugu, kad ir brandaus amžiaus sulaukę, nesikrato bendruomeninio darbo ir atsakomybės. Jie yra mūsų organizacijos bei jos institucijų pastovumo ir stabilumo laidas.

Daugiausia naujos Tarybos narių (7) yra 35-65 m. amžiaus. Tai pačių darbingiausių ir vaistingiausių žmonių grupė. Įsigyja gyvenimiškos patirties ir susiradę savo kelią, įsitvirtinę savo profesijose ir susitvarkę šeimos reikalus, atliekamą nuo egzistencinio apsirūpinimo energiją skiria mūsų visuomenei naudingam darbui. Jie ne tik ateinančius trejus metus, bet dar daug laiko, kartu su jauniausiais, formuos Vokietijos LB veidą ir lems jos ateitį. Tokia naujoji Vokietijos LB Taryba.

Žvilgterkime į tuos, kurie ją išrinko. LB Tarybos rinkimų komisija dar balandžio mėn., pirmoju savo aplinkraščiu prisistatydama LB apylinkių vadovybėms, paprašė jas paruošti ir atsiųsti rinkikų sąrašus. Dauguma apylinkių pateikė juos laiku, bet kai kurias teko pakartotinai raginti, o trys LB apylinkės - Bielefeldo, Neustadto/Holst. ir Solingeno - iš viso neatsiliepė, tuo užkirsdamos kelią savo nariams dalyvauti rinkimuose.

Turime apie tūkstantį pilnateisių Vokietijos LB narių, o apylinkių vadovybės tepajėgė atsiųsti sąrašus su 700, vadinasi tik 70% rinkikų adresais. Iš 700 išsiuntintų balsavimo lapelių 25 pašto gražinti - nesurasti adresatai. Balsavo 440 arba 63% tautiečių, įtrauktų į rinkikų sąrašus. Jiems buvo išsiuntinėti balsavimo lapeliai su pašto ženklais ir Rinkimų komisijos adresu aprūpintais vokais. Reikėjo tik kryžiukais atžymėti renkamus kandidatus, užlipdyti voką ir įmesti į pašto dėžutę. To nepadarė 260 arba 37%, vadinasi daugiau kaip trečdalis rinkikų, gavusių visą rinkimų informaciją ir medžiagą. Tai nerodo didelio, bent to trečdaliao, mūsų Bendruomenės narių sąmoningumo. Jei kas sąrašė nesurado visų 15 jam patinkamų kandidatų, galėjo balsuoti, ir daugelis balsavo, tik už tuos, kurie patinka.

Tačiau reikia pasidžiaugti, kad daugiau kaip pusė mūsų Bendruomenės narių yra jautrūs savo organizacijos reikalams ir į juos gyvai reaguoja. Tai parodė ir šiemetiniai Vokietijos lietuvių bendruomenės tarybos rinkimai.

RINKIMŲ Į VOKIETIJOS LB TARYBĄ REZULTATAI

Vokietijos LB Tarybos rinkimų komisija š.m. lapkričio 22 visiems rinkikams išsiuntinėjo aplinkrašį Nr.4, kuriuo pranešė, kad 1983 lapkričio 19 balsų skaičiavimo duomenys parodė, jog kiekvienas kandidatas gavo žemiau sužymėtą balsų skaičių:

Pavardė ir vardas	užsiėmimas	balsų skaičius	Pavardė ir vardas	užsiėmimas	balsų skaičius
1. Šmitas, Andrius,	gimnazijos direkt.	321	16. Vitkus, Walter	tarnautojas	178
2. Bernatonis, Alfonsas	kunigas	291	17. Lucienė, Eugenija	tarnautoja	166
3. Bartusevičius, Vincas	mokytojas	291	18. Gumuliauskas, Rimantas	tarnautojas	165
4. Grinienė, Alina	mokytoja	260	19. Šiugždinis, Antanas	banko tarnautojas	165
5. Dambriūnaitė (Šmitienė), Marija	mokytoja	255	20. Bernotas, Vytautas	tarnautojas	158
6. Valiūnas, Jonas	inžinierius	254	21. Tendzegolskis, Ričardas	tarnautojas	114
7. Ivinskis, Kęstutis	studentas	246			
8. Vilčinskaitė (Grodbergienė), Živilė	studentė	238			
9. Buišys (Landas), Mečys	mokytojas	229			
10. Lukošius, Justinas	dipl.teisininkas	228			
11. Damijonaitis, Vingaudas	mokytojas	224			
12. Norkaitis, Jonas, dr.	dipl.ekonomistas	214			
13. Sabas, Juozas	inžinierius	208			
14. Lenertas, Vilius, dr.	mokslinis tarnautojas	194			
15. Lipšys, Arminas	techninis tarnautojas	189			

Į Vokietijos lietuvių bendruomenės tarybą išrinkti nariai nuo eil.Nr.1-15 imtinai. Kandidatais į VLB Tarybą išrinkti nuo eil.Nr.16-21 imtinai.

Per penkias (5) dienas nuo balsavimo duomenų paskelbimo kiekvienas rinkikas gali paduoti Rinkimų komisijai skundą dėl jos veiksmų suvedant balsavimo duomenis ir dėl išrinktų VLB Tarybos narių sąrašo bei kandidatų eilės (žr. Rink. nuostatų 33 str.) šiuo adresu:

Jonas Vitkus, Adolf-Kolping-Str.4, 6806 Viernheim

Rinkimų komisija, baigdama darbą, dėkoja visų apylinkių vadovybėms ir visiems rinkikams už malonų bendradarbiavimą, o naujajai Vokietijos LB Tarybai linki našaus darbo.

pas. Jonas Vitkus, pirmininkas pas. Robertas Slavikas, sekretorius

--- oOo ---

VOKIETIJOS LB DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

paprastai vykdomas kasmet lapkričio mėnesį. Ir šiemet jis sukviestas lapkričio 18-20 Romuvoje įprasta darbotvarke.

Toliau gyvenantieji darbuotojai pradėjo rinktis lapkričio 18 popiet. Į vakaroną Seefeldo svetainėje Hüttenfelde susirinko per 20 asmenų. Čia dalis ir nakvojo.

Lapkričio 19 Romuvoje buvo pilna žmonių visą dieną, nes be LB darbuotojų suvažiavimo popiet dar vyko Vasario 16 gimnazijos mokinių tėvų susirinkimas, o Vokietijos LB Tarybos rinkimų komisija skaičiavo balsus.

LB darbuotojų suvažiavimą 9,30 val. atidarė Vokietijos LB Valdybos išdininkas Vincas Bartusevičius, pastebėdamas, kad susirinko aktyviausi Vokietijos LB veikėjai. Šiemet mirė buvę Lietuvių katalikų ir evangelikų sielovadų direktoriai prel.dr.Jonas Aviža bei garbės senj.Adolfas Keleris, Bad Zwischenahno, Mainzo ir Pinnebergo LB pirmininkai Povilas Kazirskis, Viktoras Vilkutaitis ir Marija Berentienė ir kiti LB nariai prisiminti ir pagerbti atsistojimu.

Suvažiavimo pirmininku išrinktas VLB Mūncheno apylinkės pirmininkas dipl.inž.Ričardas Hermanas, sekretorium - Vokietijos LB Valdybos reikalų vedėjas J.Lukošius. Priimta darbotvarkė.

Vokietijos LB Valdybos veiklą pranešė jos vicepirmininkė Živilė Grodbergienė. Valdyba savo kadenciją pradėjo š.m. kovo 18. Šiuo metu Vokietijoje veikia 29 LB apylinkės. Vienos reiškiasi gan gyvai, o kitos vos kruta. Suminėjo ir aptarė ruoštus centrinius ir žymesnius apylinkių renginius. Šalia LB Vokietijoje dar veikia Lietuvių evangelikų ir katalikų sielovados, Moterų klubai, Kultūros institutas bei draugija, LABDAROS draugija ir kiti mažesni junginiai. Reiškiasi trys tautinių šokių grupės (Vasario 16 gimnazijos,

Hamburgo liet. moterų ir Muncheno RATUKAS). Munchene veikia ir lituanistinė mokykla.

Vokietijos LB per savo rinktus atstovus aktyviai dalyvavo VI PLB Seime Čikagoje, kur mūsų veiklą apibūdino ne tik žodžiu, bet ir surengta parodėle. Praeitą vasarą suorganizavo ir pravedė Europos kraštų LB vadovų suvažiavimą Augsburgėje XXX Europos liet. studijų savaitės metu.

Apie Vasario 16 gimnaziją painformavo jos direktorius Andrius Šmitas. Mokyklos veikla aprašyta šiame išleistame metraštyje. Praėjusiais mokslo metais buvo 10 abiturientų, šiame - 4. Iš viso mokinių buvo 69, o šiais metais - 60. Nuo š.m. liepos 1 Romuva, o kartu ir gimnazija iš Baden-Württembergo krašto perėjo į Hesseno kraštą. Atrodo, kad Hesseno valdžia daugiau rūpinasi mūsų mokykla, negu Baden-Württembergo. Su gimnazija, jos darbuotojais bei mokiniais susipažinti buvo atvykęs pats ministeris iš Wiesbadeno. Sutarta statyti naujas berniukų bendrabutis už 3 milijonus DM.

Gimnazijoje veikia skautai, ateitininkai, Evangelikų jaunimo būrelis, choras, orkestras, Pirmosios pagalbos kursai. Muzikinę kultūrą labai pakėlė naujas muzikos mokytojas Arvydas Paltinas. Finansinė padėtis patenkinama. Šie metai numatomi baigti su 30 tūkstančių DM skolų. Aktualiausia problema yra mokinių skaičiaus padidėjimas. Direktorius prašė darbuotojus tautos - sužinoti lietuvių kilmės mokyklinio amžiaus vaikus ir jų adresus atsiųsti gimnazijai.

Muncheno lituanistinės mokyklėlės vedėja Alina Grinienė pranešė, kad ją lanko 9 vaikai, kurių 8 moka lietuviškai. Dirbama po dvi valandas per savaitę. Padeda Griniuvienė. Remia Bavarijos vyriausybė, BALFas. Mokinukai prisideda prie lietuviškų renginių programų atlikimo dainomis, šokiais, deklamacijomis.

Lietuvių kultūros instituto įsisteigimą ir veiklą nušvietė jo vedėjas vyr. mokytojas Vincas Bartusevičius. Įkurtas prieš trejus metus. Tikslas - gelbėti archyvinį palikimą, skatinti kultūrinę veiklą ir kūrėjus, megzti kultūrinius ryšius su vokiečiais. Vizija - tikro lietuviško kultūros centro įkūrimas su nuolatiniais ir apmokamais darbuotojais. Jau įsteigtas archyvas. Prašė klausytojus siųsti medžiagą. Bibliotekoje jau sutelkta apie 5.000 tomų vertingų knygų. Jas kataloguoja dipl. bibliotekininkas Artūras Hermanas. Išleisti 5 leidiniai (1 vokiečių kalba), surengti 3 moksliniai suvažiavimai. LKI darbas priklauso ir nuo lėšų. Jų gauta iš vyriausybės tik suvažiavimams suruošti. LKI veiklą turėtų stipriau paremti lietuvių visuomenė.

LABDAROS pirmininkas Jonas Glemža pastebėjo, kad iš draugijos įstatus pasirašiusių 20 asmenų beliko tik 6 gyvi. Apgailėstavo, kad per mažai stoja naujų narių. Draugija remia mokslus einantį jaunimą ne tik Vokietijoje, bet ir kitur, ypač Punsko lietuvių gimnazijos mokinius, Brazilijos (Sao Paulo). Pasidžiaugė, kad palengvėjo knygų siuntimas į Lenkiją.

Vokietijos lietuvių moterų klubų federacijos pirmininkė Eugenija Lucienė pranešė, kad Vokietijoje veikia 6 lietuvių moterų klubai. Hamburgo klubas atšventė savo veiklos 20-metį. Ten veikia dainuojančių moterų ir taut. šokių grupės. Bonn-Kölno moterys taip pat yra suorganizavusios chorą. Romuvos klubas paremia liet. mokinius ir gimnaziją. Ateinančią vasarą ruošiamas platesnio masto Vokietijos liet. moterų suvažiavimas.

Vokietijos LB apylinkių pranešimus pradėjo Romuvos apylinkės pirmininkas Arminas Lipšys. Sąrašuose yra 58 nariai, bet ne visi veiklūs. Suroštas N. Metų sutikimas, fašingas, pasiųsta 40 siuntinių Lenkijos lietuviams. Žymi dalis narių yra įsijungę į LB centrinių organų veiklą: sudaro apie pusę Tarybos narių, 4/5 Valdybos. Apie pusę šiandien renkamos naujos Tarybos kandidatų taip pat yra Romuvos apylinkės nariai. Daugiausia šios apylinkės narių darbu suruošiami centriniai renginiai, kaip Vasario 16 minėjimas, Sodo bei Joninių šventės ir kiti. Susirinkimų nedaug, bet narių bei jų vaikų santykiai glaudūs.

Vokietijos LB Valdybos įgaliotinė prie Baden-Württembergo krašto vyriausybės Zinaida Glemžienė apibūdino savo ir Stuttgarto apylinkės veiklą. Sąrašuose 56 tautiečiai, bet veiklesnių tik keletas. Bendradarbiaujant su vietos Liet. moterų klubu ir kun. Senkum, suruošta vaikų eglutė, Vasario 16 minėjimas, kurį Vidaus reikalų ministerija parėmė 1.100,--DM, Motinos diena. Per Vėlines aplankyti tautiečių kapai. Santykiai su vokiečių įstaigomis ir kitomis tautybėmis geri.

Memmingeno apylinkės pirmininkas Kasparas Radzevičius pranešė: apylinkėje gyvena 196 lietuvių kilmės asmenys, kurių 120 tikri lietuviai ir 62 pilnateisiai nariai. Kasmet bandoma perrinkti 1978 išrinktą valdybą, bet nepasiseka. Rengiami Vasario 16, Baisiojo birželio, tautos šventės minėjimai, Motinos diena. Paremta Vasario 16 gimnazija 500,--DM, Suvalkų trikampio lietuviams pasiųsti 96 siuntiniai, Punsko liet. gimnazijos mokiniams saldumynų už 304,--DM. Lietuviams daug padeda vokiečių katal. seselės vienuolės. Nemaža tautiečių ser-

ga, yra keletas ir psichinių ligonių. LB apylinkei tenka ir jais pasirūpinti, o taip pat padėti tautiečiams įvairius reikalus vokiečių įstaigose tvarkyti - gauti butus ir kit.

Hannoverio LB apylinkės pranešimą pateikė jauniausias suvažiavimo dalyvis, buvęs Vasario 16 gimnazijos mokinys Algis Pralis. Apylinkė sudaro 21 pilnateisis narys, tarp jų 7 nauji. Mirus pirmininkui G.Pūdymaičiui ir išdininkei A.Vilkienei, naujai valdybai teko sutvarkyti raština ir pagerinti kasą. Surengti Vasario 16, šv.Kazimiero, Baisiojo birželio minėjimai, Motinos ir Tautos dienos, per Vėlines aplankyti tautiečių, ypač buvusių vadovų kapai. Pradėta bendradarbiauti su Lebenstedto LB apylinke. Surastas 1 mokinys Vasario 16 gimnazijai. Nauja apylinkės valdyba bus renkama 1984 sausio 7.

Bonn-Kölno apylinkės pirmininko Jono Ivanausko pranešimas buvo trumpas. Nors tame rajone gyvena daug tautiečių, bet apylinkei priklauso tik 18. Š.m. rugsėjo 16-18 Annaberge kartu su Lietuvių kultūros draugija surengtas plataus masto Dariaus ir Girėno 50-čio minėjimas. Ateinančiais metais numatoma perrinkti apylinkės valdybą ir pagyvinti veiklą.

Vokietijos LB Valdybos įgaliotinis Hamburgui ir Žemutinės Saksonijos kraštui kun.dek.Vaclovas Šarka palaiko santykius su tų kraštų vyriausybėmis ir su Hamburgo, Hannoverio, Lebenstedto ir Bad Zwischenahno LB apylinkėmis bei remia jų darbus. Osnabrūcko LB apylinkė mirusi ir jos atgaivinti nesiseka. Daugelis tautiečių vengia priklausyti LB iš baimės, kad nebūtų apsunktintas važiavimas į Lietuvą.

Kun.V.Šarka nušvietė ir VLB Hamburgo apylinkės veiklą. Tame uostamiesty gyvena per 500 tautiečių, tarp kurių yra nemaža gerų menininkų. Veikia Liet.moterų klubas, Savišalpos fondas, ruošiami minėjimai.

VLB Lebenstedto (Salzgitter 1) apylinkės išeinantis pirmininkas Antanas Kairys nusiskundė, kad per 10 metų jo vadovavimo teko susilaukti daug nemalonumų - buvo skundžiamas Finanzamt'ui, GEMai, Vokietijos LB Valdybai, bet visas bylas laimėjo. Dabar vadovavimą perduoda š.m.lapkričio 5 išrinktiems asmenims.

Išsamų pranešimą pateikė Vokietijos LB Valdybos įgaliotinis Nordrhein-Westfalijos kraštui ir Bocholto apylinkės pirmininkas Jeronimas Gulbinas. Įvairių tautybių įgaliotiniai NRW krašte yra institucijalizuoti - turi trijų asmenų savo valdybą, į kurią dabar įeina ir lietuvių atstovas, tuo padidindamas mūsų svorį. Ji yra oficialiai atstovaujama NRW socialinių reikalų ministerijoje. Visame NRW krašte tėra likę tik apie 400 vadin. heimatlose Ausländer, t.y. užsieniečių pabėgėlių be pilietybės. Šaukiami tautybių įgaliotinių periodiniai pasitarimai, kuriuose dalyvauja ir krašto vyriausybės bei Aukštojo Jungtinių tautų komisaro pabėgėlių reikalams (šis jau retai bepasirodo) atstovai ir kuriuose keliami aktualūs klausimai. Pvz. pastaruoju metu prašyta, kad nustatant rentų-pensijų dydį, įpilietinimą, pasų (Reiseausweis) prailginimą ir pan. klausimus, vadinamiems heimatlose Ausländer'iams būtų taikomos tos pačios normos ir taisyklės kaip ir vokiečiams, t.y. vad.Volks-deutsche. Visi prašymai atmesti.

Nordrhein-Westfalijoje šiek tiek veikia Bonn-Kölno, Düsseldorfo bei Dortmundo LB apylinkės. Burgsteinfurte belikę trys LB nariai, Solingenas miręs arba kietai užmigęs. Nerodo gyvybės ženklų ir Bielefeldas, bet dar yra šiek tiek vilčių jį atgaivinti. Naujai įsikūrusios LB apylinkės Münstery veikia dar neišibėgėjusi.

Su NRW vyriausybės finansine parama šiemet suruoštas Dariaus ir Girėno minėjimas Annaberge, tautos šventė Düsseldorfo, kur gražiai pasirodė olandų DAINOS oktetas. Remiama liet.moterų dainos grupė. Lituanistinės mokyklos mokytojas gautų iš NRW vyriausybės atlyginimą, bet ta sąlyga, kad būtų nemažiau 11 mokinių. Tiek lietuviukų vienoje vietoje neatsiranda.

1984 numatoma gegužės pradžioje kartu su Liet.kultūros draugija Annaberge surengti Motinos diena, o rugsėjo pradžioje - centrinę tautos šventę, kuriai vieta dar nenustatyta.

VLB Müncheno apylinkės pirmininkas dipl.inž. R. Hermanas nurodė, kad Bavarijos sėstinės ribose gyvena apie 120 lietuvių, kurių pusė (62) priklauso LB. Apylinkės vadovybė perrenkama kasmet. Per kadencinius metus surengta Kalėdų eglutė, Vasario 16 minėjimas, kuri Bavarijos vyriausybė parėmė 900,-DM, Motinos diena, spalio 22 paminėtos 4 sukaktys, išleisti 3 bendralaiškiai, palaidoti du nariai. Glaudžiai bendradarbiaujama su Memmingeno LB apylinke.

Perskaityti raštų atsiųsti pranešimai. VLB Dortmundo apylinkė maža (7 nariai), todėl didesnių renginių neruošia. VLB Mainzo apylinkei priklauso 28 pilnateisiai nariai, kuriems pabendrauti proga suteikia tėv.Alf.Bernatonio kas mėnesį Mainze laikomos pamaldos. Š.m. rugpjūčio 21 mirus pirmininkui V.Vilkutaičiui, apylinkė liko be vadovo. Bus renkamas naujas. VLB Lübecko apylinkė savo pranešime galėjo pasidžiaugti pagyvėjusia veikla: įstojo 8 nauji nariai, suruošta Kalėdų eglutė, paminėta Vasario 16, Baisiusis birželis, tautos šventė, su-

rengta ekskursija po Schleswig-Holsteina. Metinė apyvarta - 1.384,96 DM.

Laikraštiniukas Kazys Baronas painformavo apie rinkliavą Augsburgio liet.kryžiui atnaujinti. Surinkta 33.000,--DM, kurių pakaks kryžiaus remontui ir dar liks jo priežiūrai. 60% šios sumos sudėjo vokiečiai.

Popiet vyko aiškinimasis kai kurių LB statuto straipsnių ir kitų klausimų. Pvz. 9 str. numatyta, kad nariai, nemoką solidarumo įnašų, gali būti laikomi nepilnateisiais nariais. Jie nustoja teisės balsuoti. Tačiau teisė atimti nariui pilnateisiškumą priklauso ne LB apylinkių vadovybėms, bet Vokietijos LB Valdybai. Prieita išvada, kad statutas gerokai pasenęs ir reikalingas pataisų.

Apylinkių darbuotojai pasidalino patirtimi, kaip galima išrinkti solidarumo įnašus. Daug kalbėta apie testamentus. Pageidauta, kad tuo klausimu būtų parašyta INFORMACIJOSE. Pageidauta, jog vietoje brangių vainikų ant mirusiųjų kapų būtų aukojama lietuviškiems reikalams.

Tėv. Alfonsas Bernatonis pranešė, kad 1984 kovo 1 ruošinama didelė ekskursija į šv.Kazimiero jubiliejaus minėjimą Romoje. Kovo 4 šv.mišias Šv. Petro bazilikoje aukos Šv.Tėvas. Kelionė traukiniu iš Heidelbergo kainuos 214,--DM. Visos išlaidos sieks iki 600,--DM. Suvažiuos apie 1.000 lietuvių iš viso pasaulio.

Suvažiavimo į v e r t i n i m ą pateikė Vokietijos LB Valdybos pirmininką atstovaujantis mokyt.V.Bartusevičius, apžvelgdamas iškeltus klausimus ir galimus jų sprendimus. Pastebėjo, kad LB statuto, nors ir senstelėjusio, visgi reikia laikytis, bet taip pat nereikia užmerkti akių prieš gyvenimo keliamus reikalavimus.

Po vakarienes pilies salėje Vasario 16 gimnazija atliko gražią meninę programą. Prisirinko pilna salė žiūrovų. Vokietijos LB Tarybos rinkimų komisija buvo ką tik baigusi skaičiuoti balsus ir jos pirmininkas Jonas Vitkus pranešė rinkimų rezultatus, kurie buvo sutikti triukšmingais plojimais.

20 asmenų gimnazijos choras, vadovaujamas mokyt.Arvydo Paltino, padainavo 4 liet.dainas. Mokyt. Živilės Grodbergienės išlavinta 8 porų tautinių šokių grupė, dviejų akordeonų (M. Balaisytė ir M.Buivys) palydima, šauniai sušoko Malūną ir Pakeltkoją. 7-ių asmenų orkestras trunkiai pagrojo porą polkų ir Pakeltkoją. Erina Seidlerytė padeklamavo Putino-Mykolaičio "Tėvų šalis". Garsiais plojimais buvo sutiktas pranešimas apie VLB Memmingeno apylinkės pirmininko K.Radzevičiaus atvežtą ir gimnazijos orkestrui padovanotą muzikos instrumentą. Kiek anksčiau iš Darmstadto (Griesheim) Stasys Šimkus gimnazijai atgabeno naudotą pianiną.

Po programos, kartu su tą pat dieną į suvažiavimą susirinkusiais mokinių tėvais, vakarota. Daug dainuota ir juokauta iki vidurnakčio.

Sekmadienį dar nespėjo išsivažinėti darbuotojai ir mokinių tėvai dalyvavo moksleivių pamaldose. Šv.mišias atnašavo gimnazijos kapelionas kun.J.Dėdinas. Ateitininkai suvaidino vaizdelį Kristaus Karaliaus šventės tema. Netrūko ir liet.gėsmių. Suvažiavimas baigtas bendrais pietumis.

--- oOo ---

M ū n c h e n

Š.m. spalio mėn. data VLB Mūncheno apylinkės valdyba paskelbė 4-rių psl. bendralaiškį Nr.3. Išspausdintas J.Paukštelio eilėraštis Garbingai žuvusiems lakūnams (Dariui ir Girėnui), kvietimas į visuot.narių susirinkimą, išpūdziai iš Haus der Begegnung suruoštos kelionės į lenkų muziejų Šveicarijoje, pranešimas apie kun.A.Rubiko paskyrimą Mūncheno lietuvių klubonu, kuris pamaldas laikys kas pirmą ir trečią mėnesio sekmadienį Ludwigsfelde ir keletas kitų vietos kronikos žinučių.

Atskiru raštu Mūncheno LB apylinkės valdyba paragino solidarumo įnašų nemokančius narius iki 1983 gruodžio 1 juos sumokėti. Nesusimokėjusius pasiūlys Vokietijos LB Valdybai atleisti iš pilnateisių LB narių.

S t u t t g a r t

Š.m. spalio 2 įvyko visuotinis LB apylinkės narių susirinkimas. Pirmininkavo L.Dirsė, sekretoriavo dr.B.Norkaitienė. Apylinkės pirmininkas dr.J.Norkaitis apžvelgė veiklą: apylinkės narių sąrašuose 56 asmenys, bet tik keli aktyvūs. Iš išdėdinkės Z.Glemžienės pranešimo paaiškėjo, kad kasoje yra apie 250,--DM. Dalis narių nesusimoka solidarumo įnašų.

H a n n o v e r

Žemutinės Saksonijos sostinės lietuviai tautos šventę atšventė spalio 8. Kun.dek.V.Šarka atlaikė Šv.Kristupo bažnyčioje pamaldas ir pakrikštijo naują lietuvaite - Aleks.Janulio dukrą. Vakare apie 60 tautiečių parapijos salėje, išklausę kun.V.Šarkos paskaitos, linksminosi dainuodami ir šokdami, J.Jakobui grojant.

D ü s s e l d o r f

Spalio 8 Nordrhein-Westfalijos lietuvių atstovybė Šv.Marijos rožinio katal.parapijos salėje (Düsseldorf-Wersten) surengė šaunią Tėvynės dieną. Pradėta popiet tėv.dr.Konstantino Gulbino aukotomis šv.mišiomis parap.bažnyčioje. Solo ir drauge su besimeldžiančiais giedojo Bronė Spies-Gailiūtė iš Belgijos.

Kita programa vyko vakare parapijos salėje. Atidarė NRW lietuvių atstovybės narė Anni Böhm. Referatą apie dvasinių vertybių perkainojimą istorijos eigoje skaitė Lietuvių kultūros draugijos pirmininkas Algirdas Palavinskas. Anksčiau tėvynės ir kiti idealai buvo persunkę žmonių, ypač jaunų, širdis. Šiandien jaunimui jie nieko nebereiškia.Tik tremtinių vaikai jais dar gyvena.

Senąsias lietuvių dainas (raudas, balades) dainavo akademinis olandų DAINOS sekstetas, susilaukęs entuziastingų publikos katučių ir rengėjų gėlių. Stud.Kęstutis Ivinskis, prisitardamas gitara, nuotaikiai rečitavo dvi balades. Programa baigta tautos himnu.

Vėliau visilinksminosi dainuodami ir šokdami, grojant dviems akordeonams. Renginys sutraukė apie pusantro šimto žmonių. Jį laišku pasveikino Bundestago ir Europos parlamento narys dr. Otto von Habsburg. Daugiausia darbo į surengimą Tėvynės dienos įdėjo Vokietijos LB Valdybos įgaliotinis Nordrhein-Westfalijos kraštui Jeronimas Gulbinas ir VLB Düsseldorfo apylinkės sekretorius Rimantas Gumuliauskas.

L e b e n s t e d t (Salzgitter 1)

Š.m. lapkričio 5 išrinkta nauja VLB Lebenstedto apylinkės valdyba taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkė Ona Gucaitienė, skeretorė Milda Kremserienė ir išdininkė Sina Gasiūnienė. Kontrolieriai - Lydia Kühn ir Julius Gucaitis. Į LB apylinkę įstojo keletas naujų narių. Energingai renkami solidarumo įnašai.

S c h w e t z i n g e n

Nors amerikiečių armijos darbo dalinių nariai Vak.Vokietijoje yra civiliai tarnautojai, bet vykdo ir kariškus uždavinius. Todėl kariški reikalai jiems artimesni, negu kitiems civiliams. VLB Schwetzingeno apylinkė, kuriai priklauso daugiausia buvę arba esantieji 8591 LS kuopos nariai, ir šiemet gražiai paminėjo Lietuvos kariuomenės 65-ąsias metines. Lapkričio 23 popiet apie 20 vyrų susirinko Gamtos draugų svetainėje Ketsche. Pobūvį sukviėtė ir atidarė LB apylinkės pirmininkas Jonas Vitkus. Mintimis apie Lietuvos kariuomenę pasidalijo buv. apylinkės pirmininkas Mikas Miniauskas. Sugiedotas tautos himnas. Paskui dar keletą valandų vyrai dainavo kariškas dainas, girksnodami alutį ar vynelį.

P a g e r b t a s inž. Jonas K. V a l i ū n a s

Nors 8591 LS kuopos vadas maj.J.K.Valiūnas išėjo į poilsį 1982 pavasarį, bet apdovanojimo žymuo pasiekė Schwetzingeną tik šiemet. Jo įteikimo proga 1983 rugsėjo 30 suruoštos iškilmės su pikniku. Aikštėje buvo išrikiuota visa kuopa. 130-tos brigados vadas pulk.Sobke perskaitė apdovanojimo aktą, skelbiantį, kad maj.J.K.Valiūnas, vadovaudamas 8591 LS kuopai nuo 1955 birželio iki 1982 kovo, labai gerai ėjo savo tarnybą, pasišventusiai atlikdamas pareigas ir tuo prisidėdamas prie JAV-bių karinių pajėgų išlaikymo bei stiprinimo. Už tai apdovanojamas pavyzdingos civil. tarnybos medaliu. Aktą pasirašė Vyriausias JAV-bių karinių pajėgų Europoje vadas gener.Frederick J.Kroesen.

Po medalio su dokumentu įteikimo prie kareivinių esančiame pušinėly vyko piknikas. Be kuopos vyrų su šeimomis buvo ir negausus būrelis svečių - JAV-bių bei 8592 LS vokiečių kuopos karininkų, ir keletas lietuvių iš Romuvos. Šiltas oras, gausūs skrudinamos mėsos patiekalai su įvairiomis salotomis bei prieskoniais ir šaltas alutis iš statinių sudarė malonią pabendravimo nuotaiką. Deja, kai kuopos vadovybė perėmė vokiečiai, jos ruošiamose iškilmėse vis rečiau besirodo lietuviški svečiai. Vėsta ir kuopos bendradarbiavimas su Vasario 16 gimnazija. Daug lietuvių vyrų kasmet išeina į poilsį, o jų vietas užima kitataučiai.

LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTAS

daro aiškia pažanga. Tai parodė ir jo metinis suvažiavimas, vykęs š.m.lapkričio 5 Romuvoje. Dauguma dalyvių atvyko iš vakaro, taip kad turėjo dar laiko po vakarienės pasišnekučiuoti Seefeldo svetainėje, kur daugumas ir nakvojo.

Lapkričio 5 LKI vedėjas vyr.mokyt.Vincas Bartusevičius suvažiavimą atidarė akademinio punktualumu - 9,15 val. Auditorijoje matėsi žymių Europos lietuvių visuomenės bei kultūros darbuotojų: ministeris dr.A.Gerutis, naujasis EUROPOS LIETUVIO redaktorius J.Mašanauskas, lietuvių poezijos ir vokiečių kalbą vertėjas A.Franckaitis, J.ir Z.Glemžai, meno istorikas dr.P.Reklaitis, suvažiavimo prelegentai ir kiti.

Sveikindamas Šveicarijos lietuvių ir Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu, dr.Gerutis pastebėjo, kad nors Šveicarijos lietuviai negausūs, bet kultūriškai aktyvūs. Nepriklausomos Lietuvos diplomatų buvimas Vakarų pasaulyje rodo, kad ir po 40 su viršum okupacijos metų ji nėra įteisinta. Tai vienintelis atsitikimas diplomatijos istorijoje. Lietuvos diplomatinė tarnyba LKI remia ir remis.

Vokietijos LB Valdybos vardu pasveikino jos reikalų vedėjas J.Lukošius pažymėdamas, kad LKI yra Vokietijos LB Valdybos pagimdytas vaikas ir vis dar jos globojamas. Linkėjo, kad tas vaikas pranoktų savo tėvus.

Pirmą paskaitą apie pastangas įkurti lietuvių kultūros centrą Europoje po II pas.karo skaitė dr. Albertas Gerutis. Nepriklausomos Lietuvos vyriausybių apsileidimas buvo tas, kad jos nepasistengė dar prieš karą tokį centrą įkurti. Lietuvos atstovybė prie Tautų Sąjungos Ženevoje ir Pasiuntinybė Berne neturėjo archyvų. Tai buvo skaudžiai pajusta, kai po Lietuvos okupacijos reikėjo dirbti informacinį darbą. Po karo prelegentas 1946.VI.19 DIRVOJE kėlė lietuvių kultūros instituto steigimo reikalą. Lietuvos diplomatų ir VLIKo konferencijoje 1946.VII.21 siūlė įsteigti lietuvių kultūros institutą Šveicarijoje. Kai iš niekur nesulaukė paramos, paskelbė spaudoje apie Lietuvos bibliografinio archyvo įsteigimą. Visoms zonoms Vokietijoje paskyrė įgaliotinius. Leidyklos ėmė siuntinėti savo knygas. Aleks.Ružancovas visus gaunamus leidinius įtraukdavo į savo Bibliografinį lapą. Butas užsivertė knygomis. Joms sukrauti teko nuomoti patalpas net 3-se vietose. Piniginės paramos iš niekur negauta, išskyrus ALŲ, paskyrusį po 15 dolerių mėnesiui, kuriuos ji kiek vėliau nutraukė. Iš tikro tai buvo ir yra asmeninis archyvas.

Dr.Gerutis papasakojo apie liūdną dr.Jurgio Šaulio ir dr.Garbrio-Paršaičio labai vertingų archyvų likimą Šveicarijoje. Todėl nusprendė dalį savo kultūrinio lobio perleisti LKI ir tariasi dėl jo pergabenimo į Romuvą. Po paskaitos svarstyta kaip galima būtų išgelbėti po tautiečių mirties ir šiukšles išmetamą archyvinę medžiagą.

Kun.Augustinas Rubikas savo paskaitą pavadino graždanka lietuvių mišiose, pasmerkdamas mūsų kalbos darymą mišioluose, kurie dabar vartojami išėivijos liet.katalikų pamaldose. Palyginimui pateikė du konsekracijos formulės vertimus - išėivijos lietuvių liturginės komisijos ir Lietuvoje paruošto bei išleisto mišiololo, kurio redaktorius yra kun.Anilionis. Pirmame apstu lietuvių kalbai svetimų gramatinių bei stilistinių konstrukcijų, antrojo kalba švari ir stilinga. Tačiau išėivijos lietuviuose išplatintas ir vartojamas mišiolas, kurio vertimas nėra tikslus, kalba dirbtinė, vietomis sunkiai suprantama. Reiktų paveikti Vatikaną, kad būtų patvirtintas Lietuvoje paruoštas mišiolas.

Prelegentas paaiškino, kaip po II Vatikano susirinkimo ilgai ir rūpestingai buvo ruošti liturginių apeigų vertimai ir vokiečių kalbą ir kokie reikalavimai apskritai statomi vertėjui. Vertėjų konferencija Vatikane yra konstatavusi, jog daugelis liturginių tekstų vertimų atliekami nemokėsiškai. Po paskaitos prelegentas atsakinėjo klausimus.

Lietuvių kalbos dėstytojas Mūncheno universitete Jochen D.Range, M.A. aptarė Joną Bretkūną, jo Biblijos vertimus ir jų reikšmę. Bretkūnas buvo nepaprasto darbštumo mokslo vyras ir tokiu pats save vadinęs. Gimęs 1536 Bambolių k., Frydlande. Spėjama, kad motina buvo prūsė, o tėvas vokiečių arba suvokiečių prūsas. Didelis poliglotas: išmažers kalbėjo lietuviškai, prūsiškai bei kuršiškai ir, žinoma, vokiškai. Išmoko anglų, lotynų, graikų ir hebrajų kalbas. Buvo kunigu Labgauje, kur sakė pamokslius lietuviškai, ir Karaliaučiuje, kur 1602 ir mirė maru. 1589 išleido giesmyną ir 1599 - Postile. Didžiausias jo darbas buvo Biblijos vertimas, kuris ir iki šiol dar neišspausdintas. Bet filologams tai yra laimė, nes kitaip būtų buvęs sunaikintas originalas (spaustuvės jų nesaugo), kuris dabar yra brangus mokslinių tyrimų objektas. Biblijai versti naudojosi M.Liuterio tekstu, bet kur pastebėjo nukrypimų nuo originalo, naudojosi lotynišku originalu.

Prelegentas išdaliavo išrašus iš Bretkūno dienyno, iš kurio matyti, kurią dieną ir kurias Šv.Rašto vietas yra išvertęs. Per tą laiką sunku spėti tik perrašyti jau išverstas vietas.

Iš išdalytų pavyzdžių taip pat matyti kaip rūpestingai Bretkūnas vertė, kai kuriems tekstams parinkdamas net po keletą lietuviškų variantų.

Bretkūno Biblijos vertimo rankraštis buvo saugojamas Karaliaučiaus universiteto bibliotekoje. II pas.karui baigiantis jis buvo pervežtas į Göttingeną. Dabar prelegentas persigabeno jį į Muncheną ir perdavė saugoti Bavarijos valst.bibliotekai. Vokiečių tyrimų institutas pavedė slavistikos-baltistikos seminaro vedėjui Münsterio universitete prof.dr.Fr. Scholz išleisti visą Bretkūno Biblijos vertimą, susidedantį iš 8 tomų rankraščio senąja lietuvių kalba, kad jis būtų prieinamas platiems moksliniams tyrimams. Numatomas išleidimas ir kitų Bretkūno darbų. Projektui vykdyti prof.Scholz sudarė grupą mokslininkų, į kurią yra pakviestas ir šios paskaitos prelegentas. Jie tikisi savo uždavinį atlikti per trejus metus.

Kun.Fr.Skėrys buvo suruošęs senų Biblijų vertimų parodėlę, taip gražiai papildžiusią J.D. Ranges paskaitą.

Pirmininkaujantis pristatė dr.Kajetoną J. Čeginską, iš 30-ties Europos lietuviškųjų studijų savaitių 28-se skaičiusį paskaitas ir 8-ias moderavusį. Jis ir kalbėjo apie tas savaites, vykusias 1954-1983.

Šiomet Augsburgėje surengta 30-ji ELSS. Ją parėmė Lietuvių fondas, Vokietijos LB Valdyba ir patys dalyviai aukomis. Dalyviai patys užsimokėjo keliones ir pragyvenimą. Jokių fondų ELSS neturi. Jos stebina savo ištverme - per 30 metų suruošiamos kasmet. ELSS tapo reikšmingos lietuvių kultūros istorijai. Ko neturėjome savo tėvynėje, tai susikūrėme išeivijoje, pateikdami neabejotiną mūsų kultūrinio gaivalingumo įrodymą.

1984 sueina mūsų didžiojo exodo 40-metis. 31-je ELSS bus išsryškinta, kad per 40 metų sve-tur gyvendami nenuleidome rankų. Čia susikūrėme miniatiūrinę Lietuvą su savo mokyklomis, spauda, organizacijomis, religinėmis bendruomenėmis, kultūrinėmis institucijomis, diplomatinėmis atstovybėmis. Paskaitininkas apžvelgė ELSS pradžią, suminėdamas jų pradininkus ir pateikdamas daug statistinės medžiagos. Apgailėstavo, kad jų paskaitos nebuvo išspausdintos.

Paskutinę paskaitą skaitė dipl.agr.Margarete Holzmann apie pragyvenimo lygio raidą Pabaltijo valstybėse 1919-1940. Paskaitininkė gyveno, mokėsi ir dirbo nepriklausomoje ir okupuotoje Lietuvoje, tai jį pažįsta ją ne tik iš knygu, bet ir iš gyvenimo.

Po vakarienes į skaityklą susirinkę klausytojai rado lentoje surašytas statistikos lenteles su duomenimis apie pradžios mokslą Lietuvoje 1919 ir 1939/40, apie bendro lavinimo mokyklas Lietuvoje ir Latvijoje 1939/40, apie raštingumą Lietuvoje 1923 ir 1940 (jau su Vilniumi), apie Kauno universiteto studentų skaičių 1922 bei 1926/27 ir visose aukštosiose mokyklose 1938/39 Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, kūdikių mirtingumą visuose trijuose Pabaltijo kraštuose, Suomijoje, Švedijoje bei Balkanuose ir t.t. Prelegentė paaiškino ir sunkumus, su kuriais susiduriama gretinant vieno krašto gyvenimo lygį su kito krašto. Kaip suprasti gyvenimo lygį? Vieni juo laiko tų materialinių gėrybių kiekį, kuriuo naudojasi krašto gyventojai, o kiti tą sąvoką išplečia į švietimą, kultūrą ir net laisvę.

Su didele meile prelegentė kalbėjo apie Lietuvą, pastebėdama, kad pradžios ir vidurinės mokyklose mokiniai be kitų dalykų išmokdavo ir gimtosios kalbos bei patriotizmo. Žvilgsnis buvo kreipiamas į Vakarus. Geras kultūrinės sąlygas turėjo mažumos. Didelę pažangą darė sveikatos apsauga, žemės ūkis, artėdami prie Vakarų valstybių lygio.

Prelegentė prisipažino, kad paskaitos mintys ir duomenys yra imti iš jos apie 80 psl. studijėlės, kuri vokiečių ir anglų kalbomis bus išspausdinta prof.dr.Erich Böttcher bei prof.dr.Alec Nove vadovybėje ruošiamoje apžvalgoje apie Pabaltijo valstybes. Prof.Böttcher yra buvęs Lietuvos karininkas, Münsterio universitete dėsto kooperaciją. Kaip tos srities žinovas dažnai kviečiamas į 3-iojo pasaulio valstybes. Ten jis pastebėjo, kad po II pas.karo nepriklausomybę gavę kraštai, nepaisant didelės Vakarų valstybių paramos, daro tik mažą pažangą. Tuo tarpu Pabaltijo valstybės beveik be jokios paramos iš šalies per trumpą nepriklausomybės laikotarpį padarė labai didelę pažangą. Tai dabar pripažįsta ir sovietų ekonomistai. Šiam reiškiniiui išaiškinti šiomet Münsterio universitete buvo suruošta mokslinė Pabaltijo žinovų konferencija, kur pranešimą skaitė ir M.Holzmann. Jų referatų medžiaga ir sudarys dvikalbį leidinį apie Pabaltijo kraštus.

Per svarstymus pastebėta, kad lyginant Pabaltijo valstybes bei jų sostines, reikia neužmiršti, jog nepr.Lietuva perėmė Kauną be aukštosios mokyklos, be vandentiekio, be šaligatvių. Laikinojesostinėje susisiekimas iki 1928 buvo palaikomas arklio traukiama konke. Anot J.Glemžos, Lietuvos ūkis per I pas.karą buvo paguldytas ant menčių.

Pastebėtina, kad tiek M.Holzmann, tiek J.D.Range savo referatus skaitė ir diskusijose dalyvavo gražia lietuvių kalba.

LKI suvažiavimo programą nuotaikiai užbaigė dr.Vilius Lenertas, parodęs iš savo su šeima praeitos vasaros kelionės po Lietuvą: išskyla baidarėmis Merkiu ir stovyklavimą jo pakrantėse, kelionę RAKETOS laivu Nemunu iš Kauno į Nidą, Juodkrantę. Aplankė ir skaidrėmis parodė savo tėviškę Dulpės kaime, kur ėjo pradžios mokslus, Klaipėdą, Palangą. Netrūko ir Vilniaus, Trakų, Druskininkų, Rumšiškės vaizdų. Vėliau prie stiklo vyno dalintasi mintimis ir išpūdžiais iki po vidurnakties. Suvažiavimą pradėjo 16 asmenų, bet vėliau šis skaičius padvigubėjo.

Lapkričio 6 buvo skirta visuotiniam LKI narių susirinkimui, kurį atidarė ir kuriam pirmininkavo LKI vedėjas Vincas Bartusevičius. Sekretoriavo ir praeito susirinkimo protokolą perskaitė dr.K.J.Čeginskas.

LKI metinę veiklą apžvelgė ir pinigine ataskaitą pateikė V.Bartusevičius. 1983 išleisti 3 leidiniai po 200-250 egz. tiražu. Jų serija bus tęsiama. Sekančiame leidinyje bus spausdinama dr.P.Reklaičio studijėlė apie Augsburgą, kur 1984 įvyks XXXI Europos liet.studijų savaitė. Po metų ar kitų gal teks papildyti leidinį apie Vokietijos lietuvių naujais duomenimis. Jaučiamas trūkumas informacinės medžiagos apie Lietuvą ir lietuvių vokiečių kalba.

1983 turėta apie 1.800 DM pajamų. Kasoje - apie 1.400 DM. Stambesnieji aukotojai: tėv. Alf.Bernatonis, P.Gudelis, V.ir V.Sutkai, kun.K.Senkus, Z.ir J.Glemžai ir kiti. Svarstomas LKI ir Liet.kultūros draugijos santykių klausimas. Nariai paprašyti juo pasisakyti.

Kontrolierius P.S.Odinis perskaitė 1983 kovo 6 pinigines atskaitomybės nuo 1981.III.7 iki 1982.XII.31 tikrinimo protokolą, kuris patvirtintas vienbalsiai.

Bibliotekininkas Artūras Hermanas pranešė, kad pradėjo kataloguoti LKI knygas pagal naują sistemą. Visos LKI bibliotekos kortelės bus įtrauktos į Heidelbergo universiteto biblioteką ir per ją padarytos prieinamos visoms Vokietijos bibliotekoms. LKI bibliotekai gautas numeris He 201. Per PASAULIO LIETUVIŲ visos leidyklos paprašytos siųsti savo leidinius LKI bibliotekai.

Archyvaras Andrius Šmitas pastebėjo, kad yra vilties, jog bus pastatytas naujas Vasario 16 gimnazijos berniukų bendrabutis. Tada pilyje atsirastų daug vietos LKI bibliotekai bei archyvui ir kitoms patalpoms.

Svarstant ateities veiklą bei uždavinius, A.Franckaitis pranešė numatęs gal jau 1984 išleisti savo lietuvių poezijos vertimus į vokiečių kalbą. Buvo siūloma į ateinantį suvažiavimą pakviesti Otto Bong, kuris papasakoja ir filmo vaizdais įtikinančiai parodo kaip galima išgelbėti brangų kultūrinį lobį.

Dėl laiko stokos statuto vokiečių kalba svarstymas ir LKI įregistravimas teisme atidėtas kitam suvažiavimui.

--- oOo ---

V. NATKEVIČIUS - TIKRASIS LITUANISTIKOS INSTITUTO NARYS

Lituanistikos institutas savo paties iniciatyva Vinca Natkevičių neseniai išrinko tikroju nariu. Institutas, kurio būstinė yra Čikagoje, yra mokslinė organizacija lituanistiniams tyrinėjimams. Šiuo metu Institutui pirmininkauja žinomas literatūros mokslininkas prof.dr.R.Šilbajoris. V.Natkevičius pastaraisiais metais parašė nemaža straipsnių-studijų (spausdintų daugiausia AIDŲ žurnale) lietuvių literatūros temomis. Jau 11 metų jis dėsto lituanistiką Frankfurto universitete, dar vis nepritrūdamas vokiečių studentų.

NAUJI VOKIETIJOS BALTIŠKOSIOS DRAUGIJOS GARBĖS PREZIDIUMO NARIAI

Draugijos delegatų susirinkimas š.m. lapkričio 5 Lūneburge išrinko dr. Otto von Habsburg, prof.dr.Wilhelm Hahn ir prof.dr.Theodor Oberländer Vokietijos baltiškiosios draugijos (Baltische Gesellschaft in Deutschland) garbės prezidiumo nariais. Tuo susirinkimas įvertino šių asmenų pastangas įgyvendinti laisvo apsisprendimo teisę Pabaltijo valstybėse.

Dr. OTTO von HABSBURO daugeliu atvejų, tiek kaip Europos parlamento narys, tiek kitomis progomis angažavosi reikalaudamas, kad Pabaltijo tautos būtų išlaisvintos iš sovietų kolonijinės spaudos. Šios pastangos šiuo metu duoda nors tiek vaisių, kad okupantas savo veiksmuose turi atsižvelgti į kritiką, ateinančią iš užsienio.

Prof.dr.WILHELM HAHN, buvęs Baden-Württembergo krašto švietimo ministeris, priklauso prie tų Europos parlamento narių, kurie ypač aktyviai gina Pabaltijo tautų reikalus. Jis yra

kilęs iš Estijos. Jo tėvas, evangelikų klebonas Traugott Hahn, žuvo 1918 nuo sovietišių komisarių rankos.

Prof. dr. THEODOR OBERLANDER, Konrad Adenaueriui esant kancleriu buvęs ministeriu ištremtų jų reikalams (Bundesminister für Vertriebene), daug nusipelnė atskleisdamas sovietų ekspansinės politikos metodus ir specifišką jų informacijos politiką. Jis dažnai atkreipia dėmesį į Pabaltijo kraštus kaip ypač akivaizdžias sovietų agresijos aukas.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

K ū č i o s

mokiniam, jų tėvams, mokytojams ir kitiems mokyklos darbuotojams su šeimomis ruošiamos gruodžio 16.

K a l e d ū a t o s t o g a s

gimnazija pradeda gruodžio 17. Tą dieną mokiniai išvažinėja iš bendrabučio ir grįžta 1984 sausio 8. Pamokos prasideda sausio 9.

V a l d ž i o s a t s t o v ū a p s i l a n k y m a i

Šiais metais gimnazijoje beveik kas mėnesį lankėsi aukšti valdžios pareigūnai iš Wiesbadeno, Stuttgarto ir Bonnos. Rugsėjo 14 buvo atvykęs net Hesseno socialinių reikalų ministras Armin Clauss, kuris, su savo palydovais apžiūrėjęs patalpas, pasisakė už naujo berniukų bendrabučio statybą dar 1984. Po dviejų savaitių, spalio 28, mūsų mokyklą vėl aplankė socialinių reikalų ministerijos pabėgėlių skyriaus vedėjas Karl Mai su to skyriaus biudžeto referentu Wagner ir finansų ministerijos statybų skyriaus pareigūnu Stulgies. Čia paaiškėjo, kad Hesseno finansų ministerija tik tada galės pritarti naujai statybai, jeigu pilis bus ir toliau išlaikoma ir naudojama. Todėl Kuratorijos valdyba turėjo paruošti planą, kokios apimties turėtų būti berniukų bendrabutis ir kuriems tikslams bus naudojama pilis.

Šis planas buvo paruoštas ir svarstomas lapkričio 8, kai Romuvoje vėl lankėsi Karl Mai, keli Hesseno finansų ministerijos pareigūnai ir Federalinės vidaus reikalų ministerijos referentas užsieniečių pabėgėlių kultūriniam reikalams dr. von Kempis. Iš gimnazijos pusės pasitarimuose dalyvavo Kuratorijos valdybos nariai (tėv. Alf. Bernatonis, A. Šmitas ir J. K. Valiūnas) ir berniukų bendrabučio vedėjas M. Buivys bei architektas prof. U. Beck. Kuratorijos pateiktas projektas buvo priimtas. Jis numato pastatyti naują 50 vietų bendrabutį su laisvalaikio kambariais ir butais vedėjams, o pilyje palikti salę, biblioteką, muzikos kambarius, rankdarbių ir darbelių bei žaidimų kambarius. Pilyje numatytos erdvios patalpos Lietuvių kultūros institutui, Vokietijos lietuvių bendruomenės valdybai, svečių kambariai ir vienas butas.

Nutarta prašyti architektą prof. Beck tiksliai apskaičiuoti šio projekto kainą, gruodžio 13 vėl susirinkti gimnazijoje ir sudaryti finansavimo planą. Valdžios atstovai žino, kad lietuviai patys negalės prie šio projekto įgyvendinimo prisidėti labai didelėmis sumomis, bet jie supranta naujo bendrabučio ir lietuvių kultūros centro reikalingumą, todėl žada atitinkamo dydžio valdžios paramą.

Ryšium su numatoma statyba ir dėl kitos Bonnos paramos gimnazijai lapkričio 28 čia lankėsi Vidaus reikalų ministerijos užsieniečių pabėgėlių kultūros skyriaus vedėja Michael ir kita dieną - tos pačios ministerijos biudžeto skyriaus pareigūnai Koesters ir Arend. Jie apžiūrėjo patalpas, lankėsi pamokose, domėjosi mokslo priemonėmis, programa ir finansine gimnazijos bei bendrabučio padėtimi. Visi pritarė naujo bendrabučio statybos reikalingumui ir žadėjo daryti viską, kad ji būtų Bonnos paremta. Taip pat žadėjo kelti algas, kai jos prilygtų vokiečių gimnazijų mokytojų ir tarnautojų algoms.

Oberamtsrätin Michael taip pat aplankė Vokietijos lietuvių bendruomenės būstinę ir su reikalų vedėju J. Lukošium aptarė Bendruomenės reikalus.

E v a n g e l i k ū i š k y l a

Evangelikų jaunimo ratelio globėjas ir gimnazijos kapelionas kun. Fr. Skėrys kas rudenį su ruošia vienos dienos ekskursiją. Šiemetinei išvykai pasirinkta spalio 2. Maršrutas - Hüttenfeld, Worms, Hambach, Neustadt a.d. Weinstrasse, Trifels, Speyer, Bad Dürkheim, Romuva. Autobusu keliavo 60 asmenų - 50 mokinių ir 10 vyresniųjų. Kelionė truko 11 valandų: išvažiuota 8 val. ir grįžta 19 val. Oras pasitaikė vidutinis - rytą dangus buvo apniukęs ir

ir net bandė krapnoti, bet vėliau prasiblaivė, retkarčiais ir saulutė nusišypsodavo.

Pirmoji sustojimo vieta - Wormsas. Šis dabar nereikšmingas Pareinio miestelis, vos per 20 km tenutoles nuo Hüttenfeldo, turi garsią ir garbingą praeitį. Čia vykdavo Vokietijos Reicho suvažiavimai, čia M.Liuteris 1521 balandžio mėn. atsisakė ciesoriui Karoliui V atšaukti savo mokslą. Netoli didingos romaniškos katedros stovi didžiulis paminklas Liuteriui. Jį sudaro visas ansamblis bronzinių statulų, vaizduojančių sritis ir žmones, kurie padėjo plisti reformacijai. Tarp reformacijos užlietų vietovių minimi Karaliaučius ir Ryga.

Keliaujant toliau, sustota užkasti. Po trumpo važiavimo autobusas sustojo prie žavios Hambacho pilies ir rūmų, garsių savo istorija, kuri čia gerai ir apžvelgiamai dokumentuota. Pastatai naujai atremontuoti - čia ruošiami plataus masto suvažiavimai ir kitokie renginiai.

Trumpai sustota susipažinti su Neustadtu prie Vyno kelio. Iš čia ekskursijos vadovas kun. Fr.Skėrys kreipia autobusą per apskrities miestą Landau į Pfalzo kalnus ir sustoja miške. Iki žavios Trifels pilies reikia eiti mišku apie pusvalandį, o paskui su žmonių srove vargingai kopti stačiais tamsiais bokšto laiptais iki viršaus. Vargas atlyginamas žaviu, kiek tik akis pajėgia išžiūrėti, kalvotų miškų vaizdu. Nuostabiai gerai išsilaike pilies kambariai bei kiti įrengimai.

Miškingomis kalvomis leidžiantis žemyn, pasiekiamas Speyeris. Čia keleivių dėmesį pirmiausia patraukia romaniška katedra. Nežinantieji pasakytų, jog tai protestantiška bažnyčia - tokia paprastutė, be jokių puošmenų, nors labai didelė. Prieangyje gausu pasaulinių ir Bažnyčios didžiųjų paminklų. Aplankyta ir nedidelė, bet puošnios gotikos protestantiškoji bažnyčia, statyta 19 ir 20 a. sąvartoje.

Prisisotinę didingų katedrų, pilių ir kitų praeities paminklų vaizdais, iškylautojai Bad Dürkheime pateko į šių dienų šurmulį. Miestas garsus gydyklomis, vynu bei rulete. Iškylos dalyviai, žinoma, nei gydyklomis pasinaudoti, nei ruletėje laimės išbandyti negalėjo, bet vyno paragauti, ypač vyresnieji, neatsisakė. Ir tai ne kokioje nors prastoje smuklėje, bet pasaulyje didžiausioje 1.700.000 litrų vyno statinėje. Sakoma, kad ji tik vieną kartą buvo pripildyta. Dabar joje įrengtas dviejų aukštų restoranas, dažniausiai pilnas besivaišinančių ir dainuojančių svečių. Ir dabar jis užė kaip bičių avilys.

Iškylautojai, galbūt užsikrėtę vyno statinės nuotaikomis, važiuodami namo visą laiką dainavo, leisdami pailsėti autobuso radijui. Visi pripažino, kad kun.Skėrio surengta išvyka buvo nusisekusi, juo labiau, kad niekam nereikėjo nieko mokėti už kelionę. Pats organizatorius, taip pat patenkintas, dėkojo visiems už drausmę bei tvarką kelionės metu.

A b i t u r i e n t ų š i m t a d i e n i s

Vasario 16 gimnazijoje neseniai pradėtas švęsti, bet, atrodo, mokiniams patinka ir pamažu tampa tradicija.

Šiemet 13-oje klasėje tik 4 abiturientai: Gintarė ir Artūras Kotkiai, Brigita Preusaitė ir Romanas Dirgėlas. Lapkričio 12 vakare prie žvakutėmis apšviestų stalų susirinko vyresniųjų klasių mokiniai, keli absolventai, bendrabučių vedėjai, direktorius su keletu mokytojų, gimnazijos ūkio personalo narės ir vienas kitas svečias. Programą pradėjo ir jai vadovavo Gintarė, pakviesdamas visus sudainuoti abiturientų dainą Sudiev. Lilija Burškaitytė perskaitė referatą apie šimtadienio tradicijas. Tai 100 dienų laikotarpis iki abitūros egzaminų pradžios. Nuo dabar abiturientai pasitraukia iš aktyvaus mokyklos gyvenimo, visas savo teises perleisdami dvyliktokams, ir atsideda egzaminų ruošimui.

Artūras pasveikino 8 būsimus abiturientus-dvyliktokus, apibūdindamas kiekvieną, žinoma, iš linksmosios pusės. Mokyt.Daiva Markelytė jausmingai padeklamavo iš Lietuvos gautą eilėraštį apie jaunystę. Darius Kalvaitis iš JAV-bių turėjo egzaminuojamas atšakinėti, kiek jis čia išmoko lietuvių kalbos. Į salę įnešta didelė skrynia, kurioje buvo keletas "dokumentų". Vienas jų - Vyr.mokyklų priežiūros įstaigos pusatestačiai abiturientams, kuriuos perskaitė ir įteikė mokyt.Br.Lipšienė. Svarbiausias "dokumentas" - tai testamentas arba patarimai bei dogmos dvyliktokams.

Neliko skolingi ir pastarieji. Gintaras Korintas perskaitė pasaką su galu arba abiturientų charakteristiką, o Monika Gaižauskaitė pakartojo ją dar vokiškai. Triukšmingai atkimšta alaus statinė. Čia nepamainomu meistru pasirodė Artūras.

Visi buvo pakviesti pačių abiturientų pagamintų užkandžių. Pasistiprinus, pasigirdo dainos, ėmė mirgėti modernūs individualūs ir grupiniai tautiniai šokiai, kur net mergaitės bandė Pakeltkoji. Talentingi buvo amerikiečių pasirodymai su šlageriais ir pačių kompo-

nuotomis melodijomis. Į jų programą gražiai įsiterpė ir australietis Robertas Baltutis, dainuodamas ir šokdamas pavaizdavęs kengūrą. Angliškas dainas gitara palydėjo ir pats dainavo brazilietis stud.Darius Lipas, o lietuviškas - Vilius Lemkė akordeonu. Prie pianino buvo prisėdę ir muzikos mokyt.A.Paltinas bei mokyt.M.Šmitienė.

R a i š k a u s s k a i t y m o v a r ž y b o s

vyko š.m. lapkričio 17 mergaičių bendrabučio svetainėje gal ir dėl to, kad varžėsi vienos mergaitės. Berniukai vengė su jomis rungtyniauti ar dėl džentelmeniškumo, ar greičiau dėl nepajėgumo. Suorganizavo mokytojos Bronė Lipšienė ir Daiva Markelytė. Vertinimo komisija sudarė jos abi, mokyt.Živilė Grodbergienė, gimnaz.sekretorė Onutė Siugzdinienė, abiturientė Gintarė Kotkytė ir stud.Darius Lipas.

Pradėdama varžybas, mokyt.D.Markelytė apibūdino poezijos poveikį ir deklamatoriaus uždavinį tiksliai perteikti kūrėjo mintį bei kūrinio nuotaiką. Visoms varžovėms būtinas eilėraštis buvo Mykolaičio-Pužino "Tėvų šalis". Antras eilėraštis - pasirinktinai.

Eilėraščius skaitė ir deklamavo Tanja ir Gabrielė Griunvaldaitės, Tanja Huberytė, Astrida Kairytė, Gabija Diavaraitė, Daiva Korintaitė, Inga Bitautaitė, Laima Sruoginytė, Monika Gaižauskaitė, Marytė Balaišytė, Erina Seidlerytė ir Lilija Burškaitytė. Vertintojų komisija suskirstė varžoves į dvi grupes: jaunių, kurioms sunku perskaityti lietuvišką tekstą, ir vyresniųjų. Jaunių grupės laimėtojos - dvi Tanjos. 1. Huberytė ir 2. Griunvaldaitė.

Vyresniųjų grupė padalyta į du pagrūpius: a) gimusios svetur, bet jau neblogai kalbančios lietuviškai. Laimėtoja - Marytė Balaišytė. Ir b) gimusios ir mokyti pradėjusios Lietuvoje, kuriom lietuvių kalba yra pilna prasme gimtoji kalba. Laimėtojos - 1. Erika Seidlerytė ir 2. Gabija Diavaraitė. Nusifotografuota. Lauktina, kad nuotraukos pasirodytų lietuvių laikraščiuose.

Premijos laimėtojoms įteiktos lapkričio 19 valgykloje per bendrus mokinių, jų tėvų, Vokietijos LB darbuotojų ir VLB Tarybos rinkimų komisijos pietus.

M. K. Č i u r l i o n i o d a i l ė s b ū r e l i s

prisideda prie dailės populiarinimo gimnazijoje. Būrelio nariai ne tik piešia, bet ir seka europinės reikšmės įvykius dailės gyvenime. Būrelis yra suruošęs italų renesanso dailin. RAFAELIO minėjimą 500 metų gimimo sukakties proga. Vėliau paminėta prancūzų impresionisto dail. E.MANET 100 metų mirties sukaktis. Abiejų dailininkų kūrybą nušvietė L.Burškaitytė. Būrelis suorganizavo ir lietuviškų filmų festivalį Hemsbacho miesto kine. Buvo parodytas ir M.K.Čiurlionio filmas anglų kalba.

----- xXx -----

POTIOMKINO KAIMAI 35-oje KNYGŲ PARODOJE FRANKFURTE a.M.

Taip savo pranešimą vokiečių spaudai pavadino pastabūs Pasaulio latvių federacijos informacijos biuro Mūnstery vedėjas Julijs Kadelis.

Sovietų Sąjungos skyriaus prospekte buvo nurodyta, kad Estijos, Latvijos ir Lietuvos leidyklos parodoje yra išstačiusios 142 knygas, o iš tikro buvo išstatyta tik 14. Iš prospekte išvardintų 39 latviškų knygų išdėstytos tik 4. Į Kadelio klausimą ar jis gali pamatyti kataloge surašytas estiškas, latviškas ir lietuviškas knygas, sovietinis tarnautojas atsakė: "Nix sprechen Deutsch". Klausėjas pasiteiravo ar jis kalba angliškai ir sulaukęs "Yes", pakartoto klausimą anglų kalba. Tada sovietinis pareigūnas pasakė rusiškai savo kolegai, rodydamas į ten pat stovinčius vokiečius: "Tegu jie su juo aiškinasi. Jie čia ir yra tam, kad dirbtų". Tie "jie" buvo iš Dūseldorfo Brücken leidyklos, prekiaujančios Dūseldorfe tuose pačiuose namuose, kuriuose įsikūrusi Vokiečių komunistų partija, būtent - Ackerstr.3.

Tada Kadelis paprašė vokiečių tarnautoją parodyti jam estišką Tartu universiteto istoriją, lietuvišką - Lietuvių kultūros apybraižas ir sovietinę latvių enciklopediją, nes tų knygų nerandąs. Ir jie, net su pagalba kitų tarnautojų, irgi negalėjo rasti. Turėjo pripažinti, kad knygos neišstatytos. Klausėjas suminėjo dar ir kitas estiškas, latviškas ir lietuviškas knygas, kurios kataloge sužymėtos kaip išstatytos, bet jų nėra ir klausė - ar tai ne apgavystė, ar tai ne rusiški Potiomkino kaimai? Tarnautojai išsisukinėdami aiškino, kad knygos tebėra dėžėse. Kai Kadelis užsimanė bent tas dėžes pamatyti, tarnautoja negalėjo nė jų parodyti. Tada latvis padarė garsią išvadą, kad tai tikra apgavystė ir pažadėjo apie tai painformuoti spaudą. Tarnautoja tik beviltiškai skėsciojo rankomis...

K a i p s e k a s i k u n i g u i S v a r i n s k u i ?

Taip klausė Lietuvos "ministerį pirmininką" Songailą Salzburgo srities viršininkas dr. Hausler, pasirašęs su juo draugystės sutartį.

Salzburgo diecezijos laikraštis RUPERTUSBLATT š.m. spalio 23 Nr.43 rašo, kad tarp Lietuvos ir Salzburgo pasirašyta draugystės sutartis. Ją pasirašė "Lietuvos ministeris pirmininkas" Rimgaudas Songaila ir Salzburgo srities viršininkas (Landeshauptmann) dr.Wilfried Hausler. Iškilmių metu pasakytoje kalboje šeimininkas pabrėžė abiejų kraštų katalikiškos krikščionybės formuotą ilgą valstybinės nepriklausomybės laikotarpį. Dr.Hausler teiravosi ir apie Tikinčiųjų teisėms ginti komitetui priklausančio lietuvio kunigo Svarinsko būklę, nuteisto dešimčia metų kalėjimo.

Žinutė pailiustruota dr.Hausler ir R.Songailos fotografija, pasirašančių sutartį.

HUTTENFELDO KATALIKAI PRATURTĖJO GRAŽIA SALE

Š.m. spalio 15 prie katalikų bažnytelės Hüttenfelde atidarytas Tėvo Delpo vardo parapijos centras. Taip pavadintas per milijoną DM kainavęs modernus pastatas-salė su keletu pagalbinių patalpų, panaudojamų įvairiems reikalams, virtuve-bufetu ir sanitariniais įrengimais.

Iškilnės pradėtos popiet naujojo Hüttenfelde katal.kapeliono aukotomis šv.mišiomis senoje bažnytelėje, talpinančioje apie 100 žmonių. Po pamaldų į Tėvo Delpo centrą susirinko per 200 parapičių su svečiais ir salė dar nebuvo pilna. Iškilnė pradėjo parapijos komiteto pirmininkas Edm.Maul, pasveikindamas garbinguosius svečius - Mainzo vyskupijos atstovą prel.dr.E.Kalb ir kitus dvasiškius, Bundestago narius dr.Lenz, CDU, ir dr.Kübler, SPD, Landrato ir komunalinių įstaigų vadovus ir kit. Linkėjimus naujam Centrai išreiškė daugumas aukštųjų svečių, savo žodžių nuoširdumą sutvirtindami stambiais čekiais.

Pastatą pašventino prel.dr.E.Kalb, prieš daugelį metų kapelionavęs Hüttenfelde. Jis pasakė ir pagrindinę kalbą. Iškilnės pavairino Hüttenfelde katalikų ir evangelikų bažnytiniai chorai ir vyrų choras. Programa baigta visų sugiedota Grosser Gott wir loben Dich. Renginys baigtas turtingomis vaišėmis.

Lietuviams atstovavo Vasario 16 gimnazijos kapelionas kun.J.Dėdinas, direktorius A.Šmitas ir Vokietijos LB Valdybos reikalų vedėjas J.Lukošius. Per privačius pasikalbėjimus patirta, kad ir lietuviai galės pasinaudoti naujuoju Centru.

Pažymėtina, kad to Centro architektas yra prof.dr.U.Beck, daręs visus apskaičiavimus ir Vasario 16 gimnazijos naujo bendrabučio statybai bei pilies remontui.

Spalio 16 labai iškilmingos pamaldos pirmą kartą vyko Tėvo Delpo centre. Prisirinko pilnutėlaitė salė - per 300 žmonių. Grojo per 30 mokinių orkestras ir giedojo tokio pat didumo choras. Kartu meldėsi ir Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Po pamaldų iš toliau atvykę svečiai papietavo drauge su hüttenfeldiškais tame pačiame Centre.

"LABDARA" PRAŠO AUKŲ MOKSLEIVIAMS REMTI

Naujųjų mokslo metų pradžios proga Lietuvos šalpos draugija LABDARA išsiuntinėjo aplinkraščių nariams ir rėmėjams. Rašte aiškinamas reikalas remti mokslus einantį lietuviškąjį jaunimą. Kiek tokia parama teikia naudos pavyzdžiu paimtas Punsko lietuvių licejus (gimnazija), kurio daugelis absolventų, baigę aukštuosius mokslus, "grįžta į savąjį kampelį". ir čia dirba savų žmonių labai. LABDARA, vadovaujama Jono Glemžos (Conventrain 33, 7260 Calw-Hirsau) remia Punsko lietuvius moksleivius. Jos sąskaita banke: Labdara e.V. Landesgirokasse Stuttgart Nr.1185168 BLZ 60050101

----- xXx -----

M I R U S I E J I

J o n a s RUGULIS, VLB Rastatto apylinkės narys, mirė 1983 rugsėjo 22 Rastatte. Palaidotas rugsėjo 27 miesto Waldfriedhof kapinėse. Laidojimo apeigas atliko kun.Fr.Skėrys. Davėvavo per 100 žmonių, tarp jų ir Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdybos bei Vokietijos LB Tarybos prezidiumo pirmininkas tėv.Alf.Bernatonis, Vokietijos liet.moterų klubų federacijos pirmininkė Eug.Lucienė, VLB Rastatto apylinkės valdyba ir dauguma narių, ir kit. Sudėta daug vainikų, tarp jų ir VLB Rastatto apylinkės. Prie kapo duobės atsisveikinimo kalbą Vokietijos LB, Gimnazijos ir Rastatto liet.katalikų vardu pasakė tėv.Alf.Bernatonis.

Velionis buvo gimęs 1904 sausio 2 Darceplių kaime, Klaipėdos apskr. ir ten pat baigė pra-

džios mokyklą. Išmoko mūrininkystės bei dailidystės amato ir juo vertėsi. 1930 vedė Elena Neusetzer ir susilaukė dviejų sūnų - Manfredo ir Arno, kurie buvo atvykę ir į laidotuves. Per II pas.karą buvo mobilizuotas į Wehrmachtą. Sužeistas pateko į sovietų nelaisvę. Iš jos grįžęs, 1958 vedė Stasę Čekaitę. 1960 atvyko į Vak.Vokietiją ir apsigyveno Rastatte, kur gražiai įsikūrė. Pasistatė dvejus namus. Savo draugo Erdmono Simonaičio paragintas, įsteigė VLB Rastatto apylinkę, kuriai ilgesnį laiką pirmininkavo. Paliko žmoną Stasę, du sūnus su šeimomis, tris brolius ir seserį bei kitus gimines.

J u s t i n a s ČIUŽELIS mirė 1983 rugsėjo 24 savo bute Ketsche. Palaidotas spalio 3 to miesto kapinėse, dalyvaujant apie 70 asmenų. Laidojimo apeigas atliko kun.Br.Liubinas. Buvo gimęs 1910 rugpjūčio 20 Juodėnų k.,Plungės valsč. 1942 išvežtas į Vokietiją darbams. Po karo 1950-1975 tarnavo amerikiečių LS daliniuose. Viengungis. Vokietijoje giminių neturėjo.

J o n a s A V I Ž A, prel.dr., VLB Mūncheno apylinkės narys, mirė 1983 spalio 17 Mūnchene. Palaidotas spalio 21 Mūnchen-Ost kapinėse. Laidojimo apeigas atliko Vokietijos lietuvių katal.sielovados direktorius tėv.dr.Konstantinas Gulbinas, OFM Cap. Jis pirmasis ir atsiveikimo žodį prie kapo tarė, pastebėdamas, jog netekome tikro tėvo, brolio ir draugo. VLB Mūncheno apylinkės pirmininkas dipl.inž.R.Hermanas skaudaus netekimo nuotaiką sukėlė, cituodamas liet.poetus. Dr.K.J.Čeginskas ateitininkų, Europos liet.fronto bičiulių ir kitų artimų draugų vardu po svetimu dangumi, svetimoj žemėj pabrėžė velionio ištikimybę tiems idealams, prie kurių prisirišimas prieš 39 metus išbloškė jį ir mus iš gimtosios žemės. Tėv.Alf.Bernatonis atsiveikino Vokietijos LB ir Vasario 16 gimnazijos vardu, pastebėdamas, kad prel.dr.Aviža yra labai nusipelnęs šioms institucijoms. Memmingeno ir Mūncheno liet.parapiečių vardu paskutinį padėkos žodį tarė kun.Aug.Rubikas, užtikrindamas, kad velionis visada pasiliks jų maldose.

Dalyvavo per 200 žmonių, tarp jų velionio sesuo Monika Dudienė, atskridusi iš Kanados Manitoulin salų, brolis dr.med.Albertas Aviža iš Downey, Ill. USA ir per 100 vokiečių seselių. Ant kapo sudėta daug gražių vainikų ir gėlių, tarp jų ir Vokietijos LB bei Vasario 16 gimnazijos.

Seselių vienuolyno Šv.Jokūbo bažnyčioje gedulingas šv.mišias aukojo Vakarų Europos lietuvių vyskupas dr.Antanas L.Deksnyš su Mūncheno ir Freisingo vyskupijos atstovu prel.Müller, prel.Jatuliu, 9-iais kitais lietuviais kunigais ir 4-iais kitataučiais. Gražų ir labai nuoširdų pamokslą pasakė velionio draugas prel.Müller. Pamokslininkas prisiminė jam velionio sakytus žodžius, kad jis pėščias pareitų Lietuvon, jei tik būtų galima. Jis taip pat teigęs, jog yra slaptų kankinių, kurie visą gyvenimą neša kryžių. Toks kankinys buvęs ir velionis. Vyskupo Wetter ir jo diecezijos vardu reiškė padėką už pavyzdinę lietuvių ir jo globotų vokiečių seselių dvasinį aptarnavimą.

Pamaldoms baigiantis, vysk.Deksnyš dėkojo Mūncheno ir Freisingo vyskupijos atstovui prel.Müller ir visiems kunigams, aukojusiems šv.mišias, seselių vyresniajai ir kitiems, atėjusiems pagerbti velionį bei už jį pasimelsti; pareiškė užuojautą seseriai ir broliui.

Kapinėse ir bažnyčioje giedojo seselių vienuolių choras. Lietuviai kapinėse sugiedojo Viešpaties angelas, o bažnyčioje - Marija, Marija.

Velionis buvo gimęs 1913 lapkričio 8 Žemaitkiemy, Ukmergės apskr. Pradėjo mokytis gimtinėje, tęsė mokslą Ukmergės gimnazijoje, Kauno kun.seminarijoje (1933-1938), Pontifikaliniame krikščioniškos archeologijos institute Romoje (1948-1951), kur įsigijo doktoratą. Po karo Vokietijoje 1946-1948 buvo Tautinės delegatūros kancleris, 1966-1969 - Vokietijos liet. katal.sielovados direktorius ir Vasario 16 gimnazijos kuratorijos narys, Mūncheno ir apylinkės liet. bei vokiečių seselių kapelionas, Šv.Jokūbo bažnyčios rektorius (iki mirties).

Gilia vaga velionis yra išvares ir Vokietijos lietuvių bendruomenėje. 14 metų (1956-1970) buvo VLB Tarybos narys, 4 kadencijas (1955, 1958, 1963 ir 1964) - Valdybos narys, dvi kadencijas iš eilės (1963 ir 1964) būdamas jos pirmininku.

P o v i l a s OŽELIS, VLB Mūncheno apylinkės narys, mirė 1983 spalio 24 Gautingo centrinėje ligoninėje. Palaidotas spalio 27 Mūnchene, Westfriedhof kapinėse. Gedulingos pamaldos atlaikytos laidotuvių dieną St.Nikolaus bažnyčioje Haselberge. Velionis buvo gimęs 1921 liepos 16 Žemaitijoje.

A d o l f a s K E L E R I S, kun. garbės senjoras, VLB Bremeno apylinkės narys, mirė 1983 lapkričio 4 Bremene. Palaidotas lapkričio 9 to miesto Osterholz kapinėse. Laidojimo apeigas atliko kun.Amling ir kun.Fr.Skėrys.Velionio žentas mokyt.Ričardas Baliulis su pažindino su uošvio gyvenimu ir darbais. Buvo giedamos lietuviškos giesmės. Prie kapo kun.Fr.Skėrys atsiveikino Vasario 16 gimnazijos, Vokietijos LB Valdybos ir garbės senj.

kun.Gelžiniaus vardu buvusį savo mokytoją Tauragės mokytojų seminarijoje. Atsisveikini-
mo žodžius tarė ir Vokietijos liet.katal.sielovados direktorius tėv.dr.Konstantinas Gul-
binas, OFM Cap., kun.dekan.V.Šarka, kun.Paulis Urdzė (latvių ir estų evang.Bažnyčių vardu)
ir vyr.miškininkas A.Požėla. Dalyvavo apie 150 asmenų, tarp jų du iš JAV-bių atvykę bro-
vaikiai med.dr.Kelertai. Karstas skendo vainikuose ir gėlėse. Našlė Kelerienė ir dukros
evang.centre suruošė šermenis, kuriuose dalyvavo 85 asmenys.

Garbės senj.Ad.Keleris nuėjo ilgą ir garbingą gyvenimo kelią, nenukrypdamas nuo savo tau-
tos ir krikščioniško tikėjimo. Buvo gimęs 1906 rugsėjo 14 Šmuruų kaime, Garliavos parapi-
joj ūkininkų šeimoje. Augo su 4 broliais. Mokslą ėjo Skriaudžiuose, Veiveriuose, Tauragė-
je (gimnazija), Vytauto Didž.universitete. 1936 ordinotas kunigu. Sielovadinį darbą dir-
bo Batakiuose ir Tauragėje (gimnazijoje ir mokytojų seminarijoje), o per praėjusį karą -
Lenkijoje ir Pomeranijoje. Po karo aptarnavo tautiečius Šiaurės Vokietijoje. 1948 išrink-
tas senjoru ir Liet.evangelikų vyr.tarybos pirmininku. Lietuviams evangelikams daug kartu
atstovavo tarptautiniuose suvažiavimuose įvairiuose kraštuose.

1938 vedė Tamarą Štrausaitę iš Rumšaičių dvaro, Mažeikių apskr. Užaugino 4 dukteris - Ta-
mara, Jadvygą, Elena ir Elzė. Visos lankė Vasario 16 gimnaziją ir gražiai kalba lietuviš-
kai. Dabar jau ištekėjusios ir sukūrusios šeimas.

Velionis buvo ir veiklus bendruomenininkas. 16 (1952-1968) metų buvo VLB Tarybos narys,
1954, 1956 ir 1959 rinkimuose gaudamas daugiausia balsų.

M y k o l a s KULAITIS, VLB Dortmundo apylinkės narys, mirė 1983 lapkričio 6. Palaidotas
lapkričio 10 Dortmundo pagrindinėse kapinėse. Buvo gimęs 1914 gegužės 14 Kaune. 1941 re-
patrijavo į Vokietiją ir apsigyveno Dortmunde, kur iki pensijos dirbo Dortmundo Kronen
aišaus darykloje. Pasižymėjo darbštumu.

----- xxx -----
A t s i ū s t a p a m i n ė t i

ELTA-PRESSEDIENST.Leidžia Lietuvos informacijos tarnyba Elta vokiečių kalba.

6840 Hüttenfeld, Mannheimer Str.16

Nr.1-2-3 Spalis, lapkritis, gruodis 1983 25 psl. Tai atgaivintas VLIKO informacijos biu-
letenis. Anksčiau leistas sustabdė savo ėjimą dėl redaktoriaus Valterio Banaičio ligos. Da-
bar vėl pradėta leisti redaguoja K.Baronas. Ar jis pasieks ankstyvesnį lygį ir ar pasiseks
prisiskverbti į vokiečių spaudą bei sudominti vokiečių politikus ir visuomenę lietuviško-
mis problemomis, parodys ateitis.

Šiame trigubame numery (1-2-3) išspausdinta Europos parlamento 1983 sausio 13 rezoliucija
dėl Pabaltijo dekolonizavimo, ištraukos iš vokiečių spaudos Lietuvos ir Pabaltijo klausি-
mais, trys DRAUGO korespondento klausimai Vak.Vokietijos užsienio reikalų ministeriui H.
D.Genscher'ui ir jo pareigūno atsakymai, politinės, kultūrinės bei sporto kronikos žinu-
tės.

Tikriniai lietuviški vardai turėtų būti lietuviškai ir rašomi. Dabar gi biuleteny užtinka-
me tokių keistybų, kaip Auszra, Vilna, Julionas Stepanavichius ir pan.

Atspaudas iš ZEITSCHRIFT FÜR OSTFORSCHUNG - Länder und Völker im östlichen Mitteleuropa.
31.Jahrgang 1982, Heft 3. Psl.398-412. Lietuviškai - Žurnalas Rytams tirti. Rytinės vidu-
rio Europos kraštai ir tautos.

Atspaudo studijėlė, pavadintą Literatūros apžvalga apie Vilniaus universiteto 400 metų su-
kakties minėjimą 1978 ir 1979, paruošė dr.Povilas Reklaitis. Įžangoje nurodyta kaip ruoš-
tasi tam minėjimui Lietuvoje ir užsieny ir kaip jis praėjo, remiantis atitinkamomis cita-
tomis, su labai kruopščiais jų šaltinių nurodymais. Autorius primena, kad 1979 balandžio 1
Johann Gottfried Herderio institute savo suruoštoje parodoje apie Vilniaus universitetą
buvo išstatęs originalių rodomųjų. Čia spausdinamos apžvalgos pagrindan padėjęs savo pra-
nešimą, skaitytą 1981 spalio 1-3 Marburge suruoštame simpoziume apie Tartu, Rygos ir Vil-
niaus universitetus. Minėjimų rezultatai vertinami istorijos mokslo, meno mokslo ir kūr-
tūros politikos požiūriais, paskiriant jiems atskirus skyrius. Paskutiniame (III) skyriu-
je bandoma atsakyti klausimą, kiek ir kaip minėjimai paveikė kultūrinius lietuvių-lenkų ir
Lietuvos bei išeivijos kultūrinių sluoksnių santykius.

P r a n e š i m a s

Vakarų Vokietijoje leidžiamo žurnalo NEMUNO KRAŠTAS redaktoriui Annie mirus, nesu minėto
žurnalo bendradarbė. Į mano raštišką pageidavimą, kad mano pavardė iš žurnalo būtų išbrauk-
ta, dabartinė redakcija nekreipia dėmesio. Pasirašė B.Spies-Gailiūtė. Belgija, 1983.11.6

N u m a t o m i r e n g i n i a i

1983 gruodžio 24 - bendros Mūncheno lietuvių Kūčios Ludwigsfelde

1984 metais

Sausio 5 - Mūncheno lietuvių vaikų eglutė.

" 6 - Kalėdinis lietuvių pobūvis Stuttgarte,, Hallschlag, Koblenzer Str.Heim Maria R.

Vasario 11 - Vasario 16 minėjimas Mūnchene;

" 12 - " " " Memmingene;

" 18 - Centrinis Vasario 16 minėjimas Hūttēnfelde, Būrgerhaus;

" gale - Vasario 16 minėjimas Stuttgarte.

Kovo 2-6 Šv.Kazimiero jubiliejaus minėjimas Romoje. Išvažiuojama kovo 1 ir grįžtama kovo 7. Kelionė traukiniu iš Heidelbergo ir artimųjų vietovių kainuos apie 220,--DM. Pragyvenimas Romoje - apie 50,--DM parai. Visos išlaidos sieks iki 600,--DM. Registruotis pas vietos lietuvių kunigą arba pas tėvą Bernatonį (P.Alfons Bernatonis, Minnefeld 34, 6110 Dieburg. Telef. 06071-22213).

Liepos 29 - rugpjūčio 5 XXXI-oji LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ toje pačioje vietoje kaip 1983 - Vak.Vokietijoje, Augsburgē, St.Ulrich Akademijos namuose, Kappelberg 1. Savaitės prelegentais kviečiami: kun.prof.P.Rabikauskas (šv.Kazimiero sukakčiai), dr.K.J. Čeginskas, prof.V.Bieliauskas, dr.K.Girnius, dr.P.Reklaitis, dr.A.Gerutis, kun.A.Rubikas, V.Natkevičius, dr.J.Norkaitis, kun.Br.Liubinas, V.Bartusevičius, A.Liulevičienė, L.Kojelis ir kiti. Meninei programai kviečiami: dainininkė L.Stepaitienė, smuikininkė H.Mozuraitytė, prof.dr.V.M.Vasyliūnas.

P r a g y v e n i m a s per visą savaitę (kambarys ir maistas) kaštuos kaip ir 1983 - 350,--DM (diena 50,--DM); registracijos mokestis 65,--DM, jaunimui 25,--DM. Pinigus siųsti į Savaitės sąskaitą: Litauische Studienwoche Konto Nr.8.9340.02 Volksbank Kreis Bergstrasse BLZ 509 914 00, 6840 Lampertheim. R e g i s t r u o t i s pas: FrI.J.Barasas, 8000 München 50, Rubinstr.1. Programos reikalais rašyti: V.Natkevičius, 6806 Viernheim, Francovillestr.13.

Savaitės rengimo komisiją sudaro: stud.J.Barasaitė, dr.K.J.Čeginskas, dipl.inž.R.Hermanas, V.Natkevičius, dr.J.Norkaitis, kun.A.Rubikas, stud.B.Šyvokaitė.

Moderatoriai: dr.K.J.Čeginskas, V.Natkevičius, dr.J.Norkaitis.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Dr. med. Kazys ir R. Ašokliai iš Ulmeno	500,--DM
Veronika Sutkuvienė iš Bad Kreuznacho	200,-- "
Algimantas J.Braškys iš Frankfurto	100,-- "
Dr.med.H. ir Nina Dolles (Svidzinskaitė) iš Lauingeno	70,-- "
Simas Veiverys iš Kaiserslauterno ir B.Müller'ienė iš Karlsruhe po	50,-- "
Jurgis Pyragas iš Lübecko ir Martynas Sprogys iš Schwetzingeno po	30,-- "
Pranas Kotkis iš Lübecko, Povilas Baužys iš Horb-Obertahlheimo, Ona Gucaitienė iš Lebenstedto, dr.A.Gerutis iš Berno, Fr.Šlenteris iš Bremeno ir J.Uszpurwis iš Pulheimo po	20,-- "
Alfonsas Bučinskas iš Bocholto	10,-- "

Ačiū.

J i e š k o m i :

Jonas BRAŽIŪNAS, gimęs 1914, į Vokietiją atvykęs 1944 iš Klaipėdos. Jieško sesuo Lietuvoje. Jis pats arba apie jį žina prašomi pranešti adresu: Irena Natkevičius, D-6806 Viernheim, Francovillestr.13.

Henrikas Vytautas RAČKAUSKAS, Petro, gimęs 1924 Alytuje, studijavęs matematika, dirbęs geležinkelyje Vilniuje. Jieško motina Viktorija Bolevičiūtė ir brolis Konstantinas. Pranešti INFORMACIJOMS.

Ruth KROHM, gim.1925.I.10 Slavikų k., Šakių apskr. Po II pas.karo iš Vak.Vokietijos išvyko į Angliją, ten ištėkėjo už lietuvių ir abu persikėlė į kitą kraštą. Jieško ir prašo pranešti: Maria Lendrat, D-4660 Gelsenkirchen-Erle, Oststrasse 78. Iš anksto dėkoja.

D i s i d e n t a m s p a r e m t i a u k o j o :

XY: iš Stuttgarto 2.110,--DM, iš Memmingeno 100,--DM, iš Bonnos 50,--DM.
Alda Craig-Svilaitė iš Kanados - 20,-- kanadiškų dolerių = 41,20 DM. Nuoširdus ačiū.

Vokietijos LB Valdybos INFORMACIJOS - 6840 Lampertheim 4 Tel.06256-322
Banko sąskaita: Deutsche Bank Weinheim Konto Nr.817978 BLZ 670 700 10